

Vastineraportti

Kaavaselostuksen liite 6
2.5.2023

Sastamalan kaupunki
Karkun asemanseudun asemakaava ja asemakaavan
muutos

**2.5.2023 päivätystä kaavaluonnoksesta (toinen luonnos) saadut
lausunnot sekä kaavoittajan vastineet niihin:**

- 1. Pirkanmaan maakuntamuseo**
- 2. Pirkanmaan ELY-keskus**
- 3. Caruna Oy**
- 4. Väylävirasto**

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 17.5-19.6.2023

Lausunnot:

1. Pirkanmaan maakuntamuseo, 21.6.2023 annetun lausunnon pääsisältö

Arkeologinen kulttuuriperintö

Muinaisjäännösalueiden osalta kaavaluonnokseen on tehty tarvittavat korjaukset. Maakuntamuseo esittää, että kaavaan merkitään myös muu kulttuuriperintökohde, historiallinen pajan paikka Harsun Pajamäki (mj-tunnus 1000039107). Merkinnän (s) selitys ja määräys ovat muotoa: Muu kulttuuriperintökohde, historiallinen pajan paikka. Alueella olevat historialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Pirkanmaan maakuntamuseon) kanssa.

Rautakautisen kalmiston Rautatiealue 1 (912010052) kaakkoisreunan viereen, osin alle 2 m etäisyydelle muinaisjäännöksen rajasta, on kaavaluonnokseen merkitty jalankulkureitille varattu alue (jk). Suunnitelma on tältä osin ristiriidassa muinaismuistolain kanssa. Maakuntamuseo on edellisessä lausunnossaan ohjeistanut, että reitti tulee siirtää mahdollisimman kauas muinaisjäännöksestä, ottaen huomioon sen suoja-alue ja ympäristö. Lisäksi on otettava huomioon, että inventoinneissa esitetyt muinaisjäännösrajaukset ovat alustavia ja kohteen todellinen laajuus saattaa olla tunnettua suurempi. Kalmiston lounaisosan kohdalla on pidettävä mahdollisena, että kiinteä muinaisjäännös jatkuisi rautatiealueelle saakka. Reittiä ei ole tutkittu koekuopin alueella tehdyissä arkeologisissa inventoinneissa, eikä kyseistä kaavamerkintää siten voida tässäkään vaiheessa vielä hyväksyä. Maakuntamuseo toistaa, että jalankulkureitin suunnittelu muinaisjäännöksen läheisyyteen edellyttää vähintään tarkkuusinventoinnin täydentämistä reitille varattavan alueen osalta. Myös LP-4-varauksen lounaisrajaa on siirrettävä ottaen huomioon muinaismuistolaissa mainittu 2 m:n minimisuoja-alue (MML 4 §).

Maakuntamuseo on lähettänyt 6.6.2023 kaavoittajalle ennakkokommentin (DIAR:332/2023) koskien uuteen kaavaluonnokseen tontille 790-434-3-54, Palvialan (1000037319) kiinteän muinaisjäännöksen länsiosaan merkittyä rakennuspaikkaa. Samalla paikalla on sijainnut Iso-Harsun vuonna 1906 rakennettu talo. Kaavoittajan antamien tietojen mukaan rakennukseen on 1900-luvun puolivälin tienoilla kaivettu kellarikerros ja rakennus on purettu 1970-luvulla. Voimassa olevassa kaavassa rakennuspaikka on olemassa. Maakuntamuseo on ennakkokommentissaan todennut, että käytettävissä olevien inventointitietojen perusteella rakennusalaa ei voida osoittaa kaavaan luonnoksessa esitetyn laajuisena, koska sen itäosassa, lähellä tontinrajaa on todettu säilynyttä kiinteää muinaisjäännöstä. Muualla rakennusalan kohdalla ja sen lähiympäristössä ei ole tehty riittävästi tutkimuksia (koekuopitusta tai -kairausta) eikä muinaisjäännöksen tuhoutuneen osan rajoja ole myöskään arkeologin toimesta kartoitettu. Rakennuspaikan osoittamisen mahdollisuuksien arviointi muinaismuistolain näkökulmasta vaatii siis selvitysaineiston täydentämistä koekaivauksella/tarkkuusinventoinnilla, jossa riittävän tiheän koekuopituksen ja tarvittaessa kairauksien avulla selvitetään kiinteän muinaisjäännöksen säilyneisyys ko. rakennusalan kohdalla ja sen lähiympäristössä sekä tulevan ajoyhteyden/pihatien, vesihuoltolinjan ja muiden tiedossa olevien toimenpiteiden alueilla. Koekuoppien

sijoittamisessa on otettava huomioon aikaisempien (1996 ja 2019) koekuoppien sijainti ja vältettävä kajoamista kohtiin, joissa kiinteää muinaisjäännöstä on jo todettu.

Kaavaselostuksen mukaan (s. 48) Palvialan muinaisjäännösalueeseen rajautuva Asemantien katualue levenee asemakaavamuutoksen myötä, mikä mahdollistaa kevyen liikenteen väylän rakentamisen Asemantielle. Suunnitelman toteuttaminen vaatii arkeologisten tutkimusten (koekaivausten ja tarvittaessa pelastuskaivausten) suorittamista, mikäli kevyen liikenteen väylä tai muita katurakenteita on tarkoitus sijoittaa osittain sm-alueelle, sen länsireunaan. Ko. alue on siten syytä tutkia riittävän tiheällä koekuopituksella tulevan koekaivauksen/tarkkuusinventoinnin täydennyksen yhteydessä.

Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §). Mikäli em. tutkimuksissa todetaan säilyneen maanalaista kiinteää muinaisjäännöstä suunniteltujen rakennus- ym. toimenpiteiden alueilla, tulee suunnitelmista neuvotella kaavaprosessin yhteydessä Museoviraston kanssa MML 13 §:n mukaisesti.

Kaavaselostusta on täydennetty kaavan vaikutusten arvioinnilla arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Arviointia ei kuitenkaan voida katsoa perustuvan MRL 9 §:n mukaisesti riittäviin tutkimuksiin ennen kuin edellä mainittujen koekaivausten/tarkkuusinventoinnin täydennyksen tulokset ovat käytettävissä ja hyväksytyt.

Kaava-aluetta on laajennettu luoteeseen kattamaan myös Maakunnantien katualueen. Maakunnantie noudattaa historiallisen Laidetien (Tammerkoski-Tyrvää-Uivila ja -Turkutien) tielinjaa. Kyseessä on Pirkanmaan alueen merkittävin, viimeistään keskiajalla muodostunut historiallinen tie. Tietä koskevat tiedot tulee mainita kaavaselostuksessa ja kadun/tien alueelle tulisi myös osoittaa asianmukainen, sen arvoja turvaava merkintä /s. S-lisämerkinnän selitys ja määräys ovat muotoa: Historiallinen tielinja. Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon kanssa. Kaavaan tulee lisätä myös puuttuva kadun/tien aluemerkinä koskeva selitys.

Arkeologisia tutkimuksia voidaan tehdä vain lumettomissa olosuhteissa, sulan maan aikana. Tutkimuksissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten Pirkanmaan maakuntamuseolle (pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että tutkimus vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Verkossa julkaistava raportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajien nimiä tai osoitteita. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset paikkatietomuodossa. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta. Tämä lausunto on liitettävä tutkimusta koskevaan tarjouspyyntöön.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Maakuntamuseo katsoo, että kaavassa on pyritty monelta osin hyvin turvaamaan rakennuskulttuurin ja maiseman arvoja. Nyt nähtävillä olevassa uudessa kaavaluonnoksessa sr-merkintöjä on kehitetty maakuntamuseon esittämällä tavalla. Myös /s -merkinnät sekä yleismääräyksiin sisällytetty ohjaus antavat hyvät lähtökohdat ympäristön valtakunnallisesti merkittävien arvojen huomioimiselle ja säilyttämiselle.

Edellisessä lausunnossaan Pirkanmaan maakuntamuseo katsoi, etteivät laajahko asfaltoitu pysäköintialue ja asuinpientalojen korttelialue (AP-15) sovi Palvialan kylän vanhalle rintapellolle, joka on Karkun taajaman oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa (2003) osoitettu maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA). Myös kaavaa varten laaditun rakennetun ympäristön selvityksessä korostettiin pellon merkitystä kyläkaudesta kertovana avoimena maisematilana, ja Harsun ja asema-alueen näkymäyhteyttä pellon yli pidettiin tärkeänä.

Maakuntamuseo pitää hyvänä päivitetyn kaavaluonnoksen ratkaisua, jossa AP-15-korttelialue on poistettu kaavakartalta ja pellon luoteisosa osoitettu Harsunrinne-nimiseksi VL-alueeksi. Lähivirkistysalueen kaavamääräyksellä on vielä hyvä ohjata säilyttämään Harsunrinne avoimena maisematilana, jolloin sitä voidaan hoitaa esim. niittynä.

Pysäköintialueen LP-5 laajuutta on uudessa luonnoksessa kasvatettu. Maakuntamuseo esittää, että rajausta tarkistetaan vielä maisematilan arvojen vuoksi siirtämällä sen luoteisrajaa edellisen kaavaluonnoksen mukaiselle linjalle.

Radanvarressa sijaitsevat avoimet alueet on uudessa kaavaluonnoksessa osoitettu maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi. Näin on tarkoitus edistää alueen kyläkuvan ja avoimen maisematilan säilymistä.

Iso-Harsun entiselle rakennuspaikalle (AL/s-5) halutaan mahdollistaa puretun rakennuksen kanssa samankokoisen uudisrakennuksen rakentaminen.

Luonnosvaiheessa on arvioitu, että rakennus olisi ollut n. 500 k-m², ja kaavaluonnoksessa sen korkeamman osan kerrosluvuksi on osoitettu II u 2/3.

Maakuntamuseo toteaa, että Iso-Harsun rakennuspaikan uudelleenrakentaminen on rakennuskulttuurin ja maiseman arvojen kannalta mahdollista, mikäli rakentamista ohjataan jo kaavalla huolellisesti sopeutumaan ympäristöönsä. Kaavamääräyksillä on syytä ohjata arkkitehtuurin lisäksi myös tontin istutuksia sekä rajoittaa terassien ja kiveysten määrää. Korttelialueen määräyksessä ohjataankin jo mm., että alueella olevien vanhojen puuston ja pihojen yleisilmeen säilyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Yleismääräyksissä linjataan, että täydennys- ja korjausrakentaminen, tiestön rakentamis- ja korjaustoimenpiteet sekä muut ympäristöä muuttavat toimenpiteet tulee sopeuttaa arvokkaan ympäristön ominaispiirteisiin ja että täydennys- ja uudisrakentamisen tulee koko asemakaava-alueella noudattaa rakennustapansa, massoittelunsa, sijoituksensa, muotonsa sekä käytettävien rakennusmateriaalien ja niiden pintakäsittelyn sekä värityksen suhteen alueen rakennusperinteen ominaispiirteitä. Julkisivut on käsiteltävä ympäristöön sopivalla tavalla. Rakennukset on sijoitettava maastonmyötäisesti samaan tyyliin kuin olemassa olevat vanhat rakennukset. Uudisrakennusten runkosyvyys saa olla enintään 10 m. Katon tulee olla joko harja-, auma- tai mansardikatto. Harjakaton kattokulman tulee olla 1;2,5 tai jyrkempi. Määräyksissä viitataan lisäksi laadittuun rakennetun ympäristön selvitykseen.

Asemantien katualuetta on tarkoitus leventää, jotta sen yhteyteen olisi mahdollista sijoittaa kevyen liikenteen väylä. Maakunnantien liittymää on myös hiukan avarrettu. Katualueen muutoksiin liittyen Iso-Harsun korkeaksi kasvanut kuusiaita on tarkoitus kaataa. Maakuntamuseo esittää, että tontin reunaan osoitetaan istutettavaksi uusi

kuusiaita. Suojakasvillisuus vähentää osaltaan uudisrakentamisen kaupunkikuvallisia vaikutuksia.

Maakuntamuseo muistuttaa, että vaikka uudisrakennus toteutettaisiin puretun rakennuksen kokoisena ja muotoisena, sen kulttuurihistoriallisia tai rakennusperinteisiä arvoja ei voida enää saavuttaa. Tästä syystä uudisrakennuksen ei tulisi muodostua kaupunkikuvallisesti liian hallitsevaksi suhteessa Harsun suojeltuun pihapiiriin tai raittimaisemaan.

Kaavaluonnoksen mukaisesti toteutettuna rakennus tulisi erittäin näkyväksi osaksi raittia ja aseman seutua. Kaavaselostuksen mukaan rakennuksen kokoa ja sijaintia on tarkoitus tutkia tarkemmin maastossa ennen ehdotusvaihetta. Maakuntamuseo pitää tätä hyvänä menettelynä ja esittää, että nyt esitetyn ratkaisun rinnalla tutkitaan vaihtoehtoja, volyymiltaan ja sijoittelultaan hienovaraisempaa ratkaisua, joka ei myöskään ulotu aivan Harsun suojellun piharakennuksen vierelle.

Kaavaluonnoksessa on osoitettu Hovin tontille (AL-31) 800 k-m² lisärakennusoikeutta uudisrakennusta varten. Toteutuessaan rakennus tulisi mahdollisesti olemaan kaava-alueen suurin. Rakennusoikeuden määrälle ei ole annettu kaavaselostuksessa perusteluita, eikä rakentamisen vaikutuksia tai keinoja niiden vähentämiseksi ole arvioitu. Maakuntamuseo esittää, että rakennusoikeutta sopeutetaan alueen yleiseen mittakaavaan.

Kaavaehdotus täydennettyineen tutkimusaineistoinen tulee lähettää Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.

Kaavanlaatijan vastine:

- Kaavakarttaan on merkitty muu kulttuuriperintökohde ohjeen mukaisesti.
- Jalankulkureitin ohjeellista merkintää on kavennettu, jotta saadaan jätettyä mahdollisimman paljon tilaa muinaisjäännöksen ja jalankulun reitin välille. Reittiä on myös siirretty mahdollisimman kauas rataa kohti, mutta sitä ei radan vuoksi voi siirtää enempää kuin nyt on ehdotuksessa esitetty.
- Pysäköintialueen aluemerkitä perustuu kiinteistönrajoihin ja muinaisjäännösalue suoja-alueineen jää pysäköintialueen ulkopuolelle kokonaisuudessaan.

- Jalankulkureitin ja pysäköintialueen rakentamisessa noudatetaan samaa varovaisuusperiaatetta eli pyydetään lausuntoa suunnitelmista ennen niiden toteuttamista, jotta kaivuutyöt voidaan tarvittaessa suorittaa museon valvonnassa.
- Iso-Harsun rakennuspaikkaa koskien on käyty keskustelua museoviranomaisten kanssa ja pidetty työneuvottelu 5.3.2024, jonka perusteella Palvialan muinaisjäännöksen säilymistä on tutkittu kaivuukaudella 2024 asianmukaisin menetelmin. Tutkimusten perusteella muinaisjäännöksen rajausta on muutettu ja Iso-Harsun rakennuspaikka on nyt sovitettu kiinteistölle muinaisjäännöksen ulkopuolelle.
- Samoin Asemantien suunnitellulle katualueelle ei enää sijoitu muinaisjäännösalueita, mutta kaivuutöissä otetaan huomioon löytöjen mahdollisuus Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnon (DIAR:752/2024) mukaisesti.
- Lausunto (DIAR:752/2024) liitetään yhdessä tutkimusraportin ja työneuvottelun muistion kanssa kaavam muutoksen liiteaineistoihin. Kaavaselostusta on asianmukaisesti täydennetty.
- Arkeologisten selvitystöiden tarjouspyyntöön liitettiin museon lausunto.
- Maakunnan katualueelle on lisätty s-merkintä ja korjattu myös selityksiin puuttuva merkintä.
- Harsunrinteen VL-4 -kaavamääräyksessä määrätään säilyttämisestä avoimena maisematilana.
- Pysäköintialueen laajuutta on tutkittu. Todettiin, että kapasiteetin ja mahdollisen bussin kääntöpaikan vuoksi alue olisi hyvä pitää tarpeeksi laajana. Kaavamääräyksillä määrätään, että alue tulee maisemoida luontevaksi osaksi avointa maisematilaa.
- Iso-Harsun kiinteistölle osoitettavaa uudisrakennuksen rakentamisalaa, kerrosalaa ja korttelialueeseen liittyviä määräyksiä on kehitetty soveltumaan paremmin olemassa olevaan rakennettuun kulttuuriympäristöön. Uutta kuusiaitaa ei ole erikseen määrätty, sillä yhdyskuntasuunnittelussa nähdään, että rakennusluvan yhteydessä voidaan ohjata kaavamääräysten mukaisesti ja alueelle soveltuviin ratkaisuihin.
- Hovin tontille esitettyä lisärakentamista ja sen massoittelua ohjaavat yleismääräykset, jotta uudisrakentaminen saadaan sovitettua alueelle. Volyymiltaan suurempi uudisrakentaminen sijoittuu kohtaan, jossa sillä ei ole juuri vaikutusta rakennetun kulttuuriperinnön kohteiden keskinäisiin suhteisiin tai näkyymiin.

Voimassa olevassa kaavassa tontin rakennusoikeuden suhdeluku on 0,5 ja ehdotukseen esitetty rakennusoikeus on tätä hieman pienempi, joskin tontti hieman laajenee. Rakennusoikeutta suurimman massan osalta on tarkistettu pienemmäksi, mutta rakennusoikeudessa on edelleen huomioitu suojelumääräyksen kompensointi.

- Kaavaehdotus täydennettyine aineistoineen lähetetään Pirkanmaan maakuntamuseolla lausuntoa varten.

2. Pirkanmaan ELY-keskus, 21.6.2023 annetun lausunnon pääsisältö

Kulttuuriympäristö

Suunnittelualue kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sekä valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. ELY-keskus on aikaisemmassa lausunnossaan nostanut esille uuden rakentamisen sopeuttamisen alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen. Aiemassa luonnosvaiheessa asumista oli osoitettu yleiskaavassa osoitetulle maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle (MA), joita reunustaa myös luonnontilainen noro. Nyt lausunnolla olevassa kaavaluonnoksessa aiemmin MA-alueelle osoitettu AP-alue on siirretty kohti Maakunnantietä ja sijoittuu nyt yleiskaavassa osoitetulle C-alueelle. ELY-keskus näkee ratkaisun osaltaan toteuttavan paremmin lainvoimaista yleiskaavaa sekä rauhoittavan luonnontilaisen noron ympäristöä rakentamiselta.

Saavutettavuus

ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan tuonut esille, että myös saattoliikenteen ratkaisuihin sekä joukkoliikenteen vaihtomatkojen sujuvuuteen ja esteettömyyteen tulisi kiinnittää suunnittelussa huomiota. Myös liityntäpysäköinnin riittävyteen ja kävely- ja pyöräily-yhteyksien sujuvuuteen ja pyöräpysäköintiin tulee kiinnittää huomioita. Liityntäpysäköintiin ja sen ratkaisuihin on kiinnitetty huomiota, ja ne perustuvat kaavaselostuksen mukaan ajankohtaiseen raideliikenneselvitykseen. Lisäksi kaavaluonnoksessa on huomioitu julkisen liikenteen yhteys asemalle saakka, sekä kevyen liikenteen yhteys radan molemmille puolin.

Liikenne

ELY-keskus on edellyttänyt edellisessä lausunnossaan, että maantie 2505 rajataan mukaan vähintään niiltä osin, missä kaava-alue rajautuu tiehen sekä kyseisen tien osoittamista katuna. ELY-keskus katsoo, että uudistetussa luonnoksessa nämä asiat on huomioitu.

Viranomaisneuvottelun tarve

ELY-keskus on aiemassa lausunnossaan ilmaissut tarpeen MRL:n 66 § mukaiselle viranomaisneuvottelulle. Viranomaisneuvottelua ei ole pidetty ennen päivitettyä kaavaluonnosta ja ELY-keskus näkee, että päivittyneen kaavaluonnoksen myötä viranomaisneuvottelulle ei ole enää tarvetta. Nyt lausunnolla oleva luonnos edistää paremmin voimassa olevan yleiskaavan tavoitteita, sekä säilyttää yleiskaavassa esitetyt maisemallisesti arvokkaat peltoalueet.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi saaduksi.

3. Caruna Oy, 23.5.2023 annetun lausunnon pääsisältö

Nykyinen sähköjakeluverkko

Kaava-alueella on Caruna Oy:n sähköjakeluverkkoa oheisen liitteen 1 mukaisesti. Sinisellä viivalla on esitetty 20 kV johdot ja 0,4 kV johdot vihreällä ja vaaleanpunaisella. Ilmajohdot on esitetty yhtenäisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla.

Vaikutukset sähköjakeluun

Kaava-alue on pääosin jo rakennettua. Vaikutukset sähköjakeluun jäävät vähäisiksi. Mahdollisille uusille kiinteistöille tarvitaan pienjännitekaapelointeja.

Siirtokustannusten jako

Tarvittavat johto- ja muuntamosiirrot tehdään Carunan toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti.

Muuta huomautettavaa

Meillä ei ole muuta huomautettavaa ko. asemakaavaluonnoksesta. Pyydämme mahdollisuutta lausua vielä kaavan ehdotusvaiheessa.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi saaduksi ja varataan mahdollisuus lausua ehdotusvaiheessa.

4. Väylävirasto, 1.6.2023 annetun lausunnon pääsisältö

Väylävirasto on tutustunut asemakaavan muutosluonnokseen ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta.

Asemakaavamuutoksen suunnittelualue sijaitsee Karkun Palvialassa eli Sastamalan 51. kaupunginosassa. Suunnittelualue rajautuu eteläreunasta Hörssintiehen ja pohjoisessa Maakunnantiehen. Alueen läpi kulkee Lielähti - Kokemäki -rataosa. Alueeseen kuuluvat mm. kortteli 19 ja 30 sekä Asemantie, osa Alituskatua ja Kirjurinkatua, rautatie-, ja puistoaluetta. Lisäksi alueeseen kuuluu asemakaavoittamatonta aluetta Maakunnantien eteläpuolella.

Kaavaluonnos on ollut ensimmäisen kerran nähtävillä keväällä 2020. Väylävirasto on antanut ensimmäisestä kaavaluonnoksesta lausunnon 18.5.2020, jossa on otettu kantaa mm. rautatiealueen rajaukseen, liityntäpysäköintiin sekä raideliikenteen meluun, runkomeluun ja tärinä.

Raideliikenteen melu, runkomelu ja tärinä

Väylävirasto on 18.5.2020 antamassaan lausunnossa huomauttanut, että melun osalta selvityksessä tutkittujen keskiäänitasojen lisäksi tulisi tarkastella myös raskaasta tavarajunaliikenteestä aiheutuvia hetkellisiä maksimimelutasoja Uudenmaan ELY-keskuksen oppaan Melun- ja tärinätorjunta maankäytön suunnittelussa (2/2013) mukaisesti (asuinrakennusten sisätiloissa hetkellinen maksimimelu yöaikaan alle 45 dB AF-max). Etenkin rautatiehen rajoittuvien korttelien 17 ja 31 mahdollisissa uusissa asuinrakennuksissa saattaa em. hetkellisten maksimimelutasojen suositusarvo ylittyä ilman rakennusten julkisivujen ääneneristävyysmääräystä. Nyt lausuttavana olevassa kaavaluonnoksessa on lisätty AL/S-4 korttelialueen kaavamääräykseen: "Asumiseen ja

majoitukseen käytettävissä uusissa rakennuksissa tulee huolehtia, että maksimimelu ei ylitä sisällä öisin toistuvasti tasoa 45 dB AF-max". Tämän määräyksen toteuttaminen edellyttäisi tietoa julkisivuihin kohdistuvista maksimiäänitasoista, joita kaavaa varten tehdyssä meluselvityksessä ei ole kuitenkaan tarkasteltu. Väylävirasto huomauttaa, että kaavaa varten tehtyä meluselvitystä tulee päivittää maksimiäänitasojen osalta etenkin koskien kortteleita 17 ja 31.

Muilta osin Väyläviraston aiempi kaavalausunto on huomioitu nähtävillä olevassa asemakaavan muutosluonnoksessa.

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeesta. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

Kaavanlaatijan vastine:

- Kaavamääräystä on tarkennettu siten, että maksimiäänitasot selvitetään rakennusluvan yhteydessä, sillä tällä hetkellä ei ole tiedossa sellaisia hankkeita, jotka tarvitsisivat heti tätä tietoa. Lisäksi raideliikenteen muutoksien vuoksi selvitys saattaisi vanhentua ennen varsinaista tarvetta, joten katsottiin parhaaksi selvittää maksimiäänitasot tarvittaessa.
- Merkitään muu lausunto tiedoksi saaduksi.

2.3.2020 päivätystä kaavaluonnoksesta saadut lausunnot sekä kaavoittajan vastineet niihin:

- 1. Pirkanmaan maakuntamuseo**
- 2. Pirkanmaan ELY-keskus**
- 3. Caruna Oy**
- 4. Väylävirasto**
- 5. Pirkanmaan liitto**

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä 18.3-13.4.2020

Lausunnot:

5. Pirkanmaan maakuntamuseo, 24.4.2020 annetun lausunnon pääsisältö

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta kaavaluonnoksesta. Suunnittelualue sijaitsee alueella, johon liittyy merkittäviä maiseman, rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön arvoja: Karkku-Tyrvään valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue, Karkun taajaman valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) sekä maakunnallinen arkeologisen perinnön ydinalue. Asemakaavan tavoitteena on parantaa liityntäpysäköinnin edellytyksiä, osoittaa maltillista täydennysrakentamista sekä huomioida alueen rakennettu kulttuuriperintö sekä muinaisjäännökset asianmukaisin suojelumerkinnöin ja kaavamääräyksin. Lisäksi kumotaan osa vanhasta rakennuskaavasta rata-alueen pohjoisreunassa, koska sinne ei kohdistu muutospaineita ja voimaan jäävä yleiskaava riittää ohjaamaan alueen maankäyttöä.

Maakuntamuseo on aiemmin 19.6.2019 antanut lausunnon hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (DIAR: 306/2019). Nyt lausunnonle toimitettu luonnosvaiheen aineisto sisältää luonnosvaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelman, vastineraportin, kaavaselostuksen, havainnepiirroksen, kaavaluonnoksen sekä suunnittelualueelta laaditut kulttuuriympäristöselvitykset: arkeologisen tarkkuusinventoinnin ja rakennetun ympäristön inventoinnin raportit (2019). Maakuntamuseo on tutustunut kaavaluonnokseen liitteineen ja toteaa seuraavaa.

Arkeologisessa tarkkuusinventoinnissa (Maanala Oy, 2019) on todettu kaksi uutta kiinteää muinaisjäännöstä - Palvialan historiallinen asuinpaikka (kylänpaikka, mj-tunnus 1000037319) sekä kivi- ja rautakautinen asuinpaikka Linjaviita (mj-tunnus 1000037317). Alueen ennestään tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat rautakautiset kalmistot Rautatiealue 1 (mj-tunnus 912010052) ja Rauta-tiealue 2 (912010053). Lisäksi kylätontilta oli ennestään tunnettu historiallinen pajan paikka Harsu (mj-tunnus 1000007531). Asemakaavan kumoamisalueella sijaitsee rautakautinen asuinpaikka Rautatiealue 3 (912010054). Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu

niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §).

Kaksi Palvialan kylänpaikan muinaisjäännösalueelle, pihapiirin koillisosaan merkittyä rakennusala (kerrosala 45 ja 85) ovat niillä olevia nykyisiä rakennuksia laajempia ja voivat johtaa kajoamiseen kiinteään muinaisjäännökseen. Vanhimman, vuoden 1644, kartan mukaan kyseisten rakennusalojen kohdalla on sijainnut yksi historiallisen Palvialan kylän taloista, ja tarkkuusinventoinnissa paikalta onkin löydetty kiinteä rakenne (kiveys) ja tumma, hiilipitoinen kulttuurikerros. Rakennusalojen rajoja tulee tarkistaa näiltä osin. Vaihtoehtoisesti tulee neuvotella rakennusalojen riittävien arkeologisten tutkimusten suorittamisesta MML 13 § ja MRL 9 § mukaisesti.

Kalmiston Rautatiealue 1 rajaus tulee merkitä kaavaan korjatun muinaisjäännösrekisterirajauksen mukaisena (ks. liitekartta). Vuoden 2019 inventoinnissa ei ole tullut esille uutta muinaisjäännösrajaukseen vaikuttavaa tietoa, ja alkuperäinen, vuoden 1996 inventoinnissa esitetty rajaus on siten edelleen voimassa. Rautatiealue 1:n kalmistomäen kaakkoisreunalle, osin muinaisjäännöksen rajalle, on kaavaluonnoksessa varattu alue jalankulkureittiä varten. Reittiä tulee siirtää mahdollisimman kauas muinaisjäännöksestä, ottaen huomioon sen suoja-alue ja ympäristö. Lisäksi on otettava huomioon, että inventoinneissa esitetyt muinaisjäännösrajaukset ovat alustavia, ja kohteen todellinen laajuus saattaa olla tunnettua suurempi. Rautatiealue 1:n kalmiston lounaispään kohdalla on pidettävä mahdollisena, että kiinteä muinaisjäännös jatkuisi rautatiealueelle saakka. Reittiä ei ole tutkittu koekuopin kummassakaan inventoinnissa, eikä kyseistä kaavamerkintää siten voida tässä vaiheessa hyväksyä. Jalankulkureitin suunnittelu muinaisjäännöksen läheisyyteen edellyttää vähintään tarkkuusinventoinnin täydentämistä reitille varattavan alueen osalta. Alueen koillisosassa, LP-4-varauksen rajaa määriteltäessä on varmistettava riittävä suoja-alue muinaisjäännöksen ympärille.

Myös kalmiston Rautatiealue 2 rajaus tulee merkitä kaavaan oheisen korjatun muinaisjäännösrekisterirajauksen mukaisena (ks. liitekartta).

Sm-määräyksen loppuosa on korvattava lauseella: Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydyttävä alueellisen vastuumuseon (Pirkanmaan maakuntamuseon) lausunto.

Kaavaa varten laadittu rakennetun ympäristön selvitys tuo hyvin esiin alueen maisemalliset ja rakennetun ympäristön arvot. Selvitystä on lisäksi täydennetty kaava-alueen laajennuttua lisäämällä Asemantien länsipuolen korttelin 18 rakennusten tiedot kaavaselostukseen. Selvityksessä todetut arvot on pääosin huomioitu kaavaluonnoksessa, mm. lisäämällä rakennuskohtaiset suojelumerkinnät arvokkaimmiksi todetuille rakennuksille, merkitsemällä niille nykyisen rakennuksen mukaiset rakennusalat sekä lisäämällä /s-merkinnät arvokkaimmille alueille. Sr-1-merkinnän määräystä tulisi muokata viimeisen lauseen osalta seuraavasti: Museoviranomaiselle on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen merkittävässä muutoksissa ennen rakennus- tai toimenpidelupa-päätöksen antamista. Sr-2-merkinnän määräyksestä tulisi poistaa purkamiskiellon lisälause: ilman erityistä pakottavaa syytä, joksi ei lasketa hoidon laiminlyönnistä aiheutuneita vaurioita. Lause on useissa yhteyksissä todettu vaikeasti tulkittavaksi. Asemakaavan suojelumääräyksestä on mahdollista poiketa poikkeuslupamenettelyllä, jolloin arvioidaan kulttuurihistorialliset arvot, kunto, korjauskelpoisuus sekä korjausten kohtuullisuus omistajalle.

Palvialan historiallisen kylätontin kaakkoispuoleiselle pellolle on kaavaluonnokseen merkitty asuinpientalojen korttelialue (AP-15) ja sen alaosaan pysäköintialue (LP-5). Kyse on yhdestä Palvialan kylän vanhimmista rintapelloista, joka on merkitty 1600-luvun karttaan. Pellolla on siten merkitystä osana Palvialan kylän historiallista ympäristöä, joka kertoo kylänpaikan yhteydestä maatalouselinkeinoihin ja tukee siten muinaisjäännöksen ymmärrettävyyttä. Pirkanmaan maakuntamuseo suhtautuu kriittisesti laajahkon asfaltoidun parkkialueen ja uudisrakentamisen sijoittamiseen kyseiselle peltoalueelle. Alueella voimassa olevassa Karkun taajaman oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa (hyväksytty 2003) pelto on merkitty maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA), joka varataan maa- ja metsätalouden harjoittamista varten. Myös kaavaa varten laaditussa rakennetun ympäristön selvityksessä pelto mainitaan yhtenä historialliseen kulttuuriympäristöön ja maisemaan liittyvänä elementtinä, joka tulisi säilyttää. Lisäksi näkymäyhteyttä pellon yli Harsulta asemalle pidetään tärkeänä. Luonnosvaiheen aineistojen perusteella ei voi päätellä, säilyykö näkymäyhteys, mikäli pellolle täydennysrakennetaan. Muutoinkin havainnemateriaalia tulisi kaavan sallimien muutosten osalta täydentää, jotta aineiston avulla voidaan paremmin arvioida uuden rakentamisen soveltuvuutta valtakunnallisesti

arvokkaiisiin rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä maisemaan. Näiltä osin kaava-aineistoja on syytä vielä kehittää. Mainittuja kaavaluonnoksen merkintöjä on syytä kyseenalaistaa myös maakuntakaavan arkeologisen perinnön ydinaluetta koskevan määräyksen perusteella.

Maakuntamuseo huomauttaa, että kaavakartasta puuttuu mittakaava ja suojelumerkintöjen kirjaintunnuksissa (esimerkiksi sm) käytetään pienintä mahdollista kirjainkokoa, mikä heikentää kaavan luettavuutta.

Kaavan vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön ei ole arvioitu. Kaavaselostusta on täydennettävä tältä osin.

Kaavaehdotus täydennettyineen aineistoinen tulee lähettää Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten. Arkeologisissa tutkimuksissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (päivitetty 2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta.

Kaavanlaatijan vastine:

- Rakennusaloja on Palvialan kylätontin alueella tarkistettu koskemaan tiukemmin vain nykyisiä rakennuksia. Muutoksena aikaisempaan luonnokseen on esitetty puretun Iso-Harsu nimisen talon rakennuspaikka samaan sijaintiin samassa laajuudessa kuin purettu rakennus. Rakennukseen on aikanaan kaivettu kellarikerros apteekkia varten.
- Kaikki suunnittelualueella sijaitsevat muinaisjäännösalueet on tarkistettu museoviraston rajausten mukaisiksi.
- Kevyen liikenteen väylä sijoittuu uudessa kaavaluonnoksessa muinaisjäännösrajausten ulkopuolelle. Väylää ei ole mahdollista siirtää rataa päin, sillä sen tulee sijaita riittävän etäällä raiteista.
- Myös LP-4 alue on selkeästi muinaisjäännösrajausten ulkopuolella.
- Sm-määräyksen loppuosa on korvattu maakuntamuseon esittämällä tavalla.
- Sr-1 ja Sr-2 määräyksiä on tarkistettu museon esittämällä tavalla.
- Kaavan rakennetta on muutettu säilyttävämpään suuntaan ja pellon pientalokorttelista on luovuttu. Liityntäpysäköintiä alueella ei kuitenkaan voida

tarjota riittävästi, joten osa pysäköintipaikoista on esitetty pellon reunalla sijaitsevalle alueelle. LP-5 alueelle on annettu määräys, jonka mukaan alue tulee mm. maisemoida luontevaksi osaksi avointa maisematilaa.

- Täydennysrakentamista havainnollistetaan kaupunkimallilla, joka on kaupungin hanke. Kaupunkimallin katseluliittymään on luotu Karkun osalta malli, jonka avulla voi tutkia kaavalla esitettyjen herkimmillä alueilla sijaitsevien muutosten vaikutuksia maisemaan ja kyläkuvaan.
- Mittakaavaa ja suojelumerkintöjen esittämistapaa on tarkistettu. Kaava on kyseisessä mielessä haasteellinen, sillä alue on laaja mutta esim. rakennusalat, joille määräykset kohdistuvat hyvin pieniä. Määräysten esitystavoissa on pyritty hyvään kompromissiin ja merkkejä on selkiytetty mahdollisimman paljon.
- Kaavaselostusta on täydennetty arkeologisen kulttuuriperinnön vaikutusten osalta.
- Päivitetty arkeologinen selvitys on kaavaluonnoksen liitteenä.
- Uusi kaavaluonnos lähetetään Pirkanmaan maakuntamuseolle lausuntoa varten.

6. Pirkanmaan ELY-keskus, 17.4.2020 annetun lausunnon pääsisältö

Alueelle on laadittu selvityksiä koskien melua ja tärinää, maisemaa, arkeologiaa sekä rakennettua ympäristöä. Maisemaa koskeva selvitys on laadittu yleiskaavan tekemistä varten ja sen perusteella on laadittu nyt oikeusvaikutteinen yleiskaava. Nyt yleiskaavan maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle ollaan asemakaavaluonnoksessa osoittamassa asumista. Maisemaselvitys ja vaikutusten arviointeja suhteessa valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueeseen sekä RKY-alueeseen tulee tehdä suunnitelman jatkotyöstössä. Valtakunnallisia arvoja ei saa tuhota tai heikentää. RKY-alueelle uutta suunniteltaessa pelkät uutta rakentamista koskevat kaavamääräykset eivät ole riittävät, vaan alueesta tulee laatia tarkkoja havainnekuvia, joiden avulla pystytään osoittamaan uuden rakentamisen soveltuvuus tai soveltumattomuus valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Avoimia maisematiloja suljettaessa myös massoittelulla on tärkeä rooli; ei pelkästään rakennustyyllillä tai materiaaleilla.

Poikkeaminen merkittävästi oikeusvaikutteisesta osayleiskaavasta tulee olla perusteltu ja perustua yleiskaavallisiin tarkasteluihin, huomioiden MRL 42 §. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista. Jos yleiskaava on ilmeisen vanhentunut, asemakaava voidaan perustellusta syystä laatia tai muuttaa sisällöltään 1 momentissa säädetystä poiketen. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, että asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen ja otettava huomioon, mitä 39 §:ssä säädetään yleiskaavan sisältövaatimuksista.

Tavoite liityntäpysäköinnin huomioimisesta on hyvä ja maakuntakaavan kaavamerkinnän mukainen; suunnittelussa tulisi kuitenkin myös kiinnittää huomiota saattoliikenteen ratkaisuihin sekä joukkoliikenteen vaihtomatkojen sujuvuuteen ja esteettömyyteen. Myös liityntäpysäköinnin riittävyys ja Myös kävely- ja pyöräily-yhteyksien sujuvuuteen ja pyöräpysäköintiin tulee kiinnittää huomioita.

Liikenne

Pirkanmaan ELY-keskus edellyttää, että maantien 2505, Maakunnantie rajataan mukaan asemakaava-alueeseen vähintään niiltä, osin missä kaava-alue rajautuu tiehen. Maakunnantie tulee osoittaa asemakaavassa katuna (MRL 83 § 4 mom), jolle osoitetaan tarvittavat liittymäkiellot hakaviiva –merkinnällä. Maantie, joka on osoitettu asemakaavassa katu -merkinnällä, muuttuu hallinnollisesti kaduksi kunnan tekemällä kadunpitopäätöksellä (MRL 86 a §). Kadunpitopäätökset tulee tehdä tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ottaen huomioon kunnossapidon vaatimukset ja maankäytön sekä tie- ja katuverkon toteutuminen.

Väylävirastolta on pyydettävä lausunto raideliikenteeseen liittyen.

Yhteenveto

Suunnittelualueella olevia valtakunnallisia arvoja ei saa heikentää tai hävittää. Suunnittelun selvityksiä sekä vaikutusten arviointeja on tarkennettava maisemallisten arvojen osalta sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja RKY-alueen uuden rakentamisen osalta. Oikeusvaikutteisesta yleiskaavasta poikkeamisesta on huomioitava MRL 42 § ja MRL:n yleiskaavan sisältövaatimukset.

Tavoite liityntäpysäköinnin huomioimisesta on hyvä ja maakuntakaavan kaavamerkinnän mukainen; suunnittelussa tulisi kuitenkin myös kiinnittää huomiota saattoliikenteen ratkaisuihin sekä joukkoliikenteen vaihtomatkojen sujuvuuteen ja esteettömyyteen. Myös liityntäpysäköinnin riittävyteen ja mahdolliseen tulevaisuuden lisätilaan olisi kiinnitettävä huomioita. Myös kävely- ja pyöräily-yhteyksien sujuvuuteen ja pyöräpysäköintiin tulee kiinnittää huomioita. Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenteen kommentit on huomioitava kaavaehdotusta laadittaessa.

Asemakaava kuuluu ELY-keskuksen MRL 18.2 § mukaisen valvontatehtävän piiriin. Valtakunnallisten merkittävien arvoalueiden takia ELY-keskus katsoo, että kaavasta tulee järjestää MRL 66 §:n ja MRA 26 §:n mukainen viranomaisneuvottelu. ELY-keskus lausuu asemakaavaehdotuksesta.

Kaavanlaatijan vastine:

- Suunnittelualueen uudisrakentamisen sekä RKY-alueen huomioimisen osalta kaavamuutosta on muokattu huomattavasti ja uudisrakentamista on uudessa luonnoksessa osoitettu maltillisesti olemassa oleville tai vanhoille rakennuspaikoille huomioiden paremmin alueen kulttuuriympäristö ja maisema.
- Uusi luonnos on aikaisempaa paremmin linjassa yleiskaavan kanssa.
- Maakunnantie on osoitettu kaduksi siltä osin kuin se liittyy asemakaavan muutokseen. Liittymäkiellot on myös lisätty tarvittavilta osin.
- Väylävirastolta on pyydetty lausunto luonnoksesta.
- Vuonna 2021 valmistuneessa raideliikenneselvityksessä on esitetty, että liityntäpysäköinnin tarve olisi vuoteen 20240 mennessä 70 autopaikkaa ja 50 pyöräpaikkaa. Luonnoksessa on huomioitu tämä arvio ja osoitettu kapasiteettia selvityksen esittämälle määrälle paikoitusta.
- Ennen uuden luonnoksen laatimista ei ole käyty viranomaisneuvottelua, mutta mikäli ELY-keskus katsoo sen olevan yhä tarpeen muutoksista huolimatta, voidaan viranomaisneuvottelu järjestää.

7. Caruna Oy, 8.4.2020 annetun lausunnon pääsisältö

Nykyinen sähkönjakeluverkko

Kaava-alueella on Caruna Oy:n sähkönjakeluverkkoa oheisen liitteen 1 mukaisesti. Sinisellä viivalla on esitetty 20 kV johdot ja 0,4 kV johdot vihreällä. Ilmajohdot on esitetty yhtenäisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla.

Vaikutukset sähkönjakeluun

Kaava-alue on pääosin jo rakennettua. Vaikutukset sähkönjakeluun jäävät vähäisiksi. Mahdollisille uusille kiinteistöille tarvittaneen pienjännitekaapelointeja.

Siirtokustannusten jako

Tarjittavat johto- ja muuntamosiirrot tehdään Carunan toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti.

Muuta huomautettavaa

Meillä ei ole muuta huomautettavaa ko. ase-makaavaluonnoksesta. Pyydämme mahdollisuutta lausua vielä kaavan ehdotusvaiheessa.

Kaavanlaatijan vastine:

- Merkitään tiedoksi saaduksi ja pyydetään lausunto uudesta kaavaluonnoksesta.

8. Väylävirasto, 18.5.2020 annetun lausunnon pääsisältö

Rautatiealueen rajaus

Asemakaavaluonnoksessa entisen asemarakennuksen lounaispuolella Väyläviraston hallinnoimaa nykyistä rautatiealuetta on osoitettu osaksi LP-4-aluetta (yleinen pysäköintialue, jolle voidaan sijoittaa pääosin junamatkustusta palvelevaa paikoitusta) sekä EV-aluetta (suojaviheralue), jolle on merkitty myös ohjeellinen jalankulkuväylä (jk). Väylävirasto ei näe estettä sen hallinnoiman alueen osoittamiselle osaksi LP-4-aluetta ja siten liityntäpysäköinnin kehittämistä asema-alueella. Sen sijaan EV-alueen ja jalankulkuväylän osoittaminen kaavaluonnoksen mukaisesti ei ole mahdollista.

Kaavaluonnoksessa osoitetun EV-alueen ja rauta-tiealueen (LR) raja sijoittuu osittain reunalaiturin länsipäässä sijaitsevan Väyläviraston laitetarakennuksen päälle sekä reunalaiturin ja Alituskadun välisellä alueella sähköratapylväiden ja radan sivuojan tuntumaan, vain noin 5 metrin etäisyydelle uloimman raiteen keskilinjasta.

Asemakaavassa rautatiealue tulee osoittaa siinä laajuudessa, että rautatie kaikkineen rakenteineen sijoittuu kaavan mukaiselle LR-alueelle. Kaavassa laitetarakennus tulee osoittaa kokonaisuudessaan rautatiealueelle. Lisäksi reunalaiturin ja Alituskadun välillä rautatiealueen raja tulee osoittaa vähintään 10 metrin etäisyydelle uloimman raiteen keskilinjasta ja jalankulkuväylä tulee sijoittaa tämän alueen ulkopuolelle. Jalankulkuväylän jatkosuunnittelussa sen radan puoleinen sivusta tulee osoittaa aidattavaksi.

Liityntäpysäköinti

Karkun aseman yhteyteen tulee varata riittävä määrä autojen ja polkupyörien liityntäpysäköinti-paikkoja tukemaan joukkoliikenteen käyttöä. Karkun aseman matkustajamäärien perusteella alueella tulisi olla noin 17-23 autopaikkaa liityntäpysäköintiin. Pyöräpysäköinnin osalta aseman ympäristöön tulisi varata vähintään noin 20 laadukasta, katettua ja runkolukittavaa, pyöräpaikkaa.

Raideliikenteen melu, runkomelu ja tärinä

Väylävirasto edellyttää, että kaavoitettaessa alueita radan läheisyydessä on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat melu-, runkomelu- ja tärinähaitat. Melun- ja tärinätorjunnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota haittojen ennaltaehkäisyyn toimintojen sijoitusratkaisuista päätettäessä. Rautatien läheisten alueiden kaavoituksen yhteydessä tulee laatia riittävät selvitykset melun ja tärinän leviämisestä ja osoittaa niiden pohjalta tarvittavat kaavamääräykset haittojen torjumiseksi.

Karkun asemanseudun asemakaavaluonnoksen yhteydessä on laadittu melu-, runkomelu- ja tärinäselvitys (Taratest 2019). Kaavaluonnokseen on sisällytetty selvityksen suosituksiin perustuvia kaavamääräyksiä rautatien melu- ja tärinähaittoja koskien. Väylävirasto huomauttaa, että melun osalta selvityksessä tutkittujen keskiäänitasojen lisäksi tulisi tarkastella myös raskaasta tavarajunaliikenteestä

aiheutuvia hetkellisiä maksimimelutasoja Uudenmaan ELY-keskuksen oppaan Melun- ja tärinätorjunta maankäytön suunnittelussa (2/2013) mukaisesti (asuinrakennusten sisätiloissa hetkellinen maksimimelu yöaikaan alle 45 dB AF-max). Etenkin rautatiehen rajoittuvien korttelien 17 ja 31 mahdollisissa uusissa asuinrakennuksissa saattaa em. hetkellisten maksimimelutasojen suositusarvo ylittyä ilman rakennusten julkisivujen ääneneristävyysmääräystä.

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeesta. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

Kaavanlaatijan vastine:

- Uuteen luonnokseen on määritelty EV-alue ja kevyen liikenteen väylä niin, että reunimmaisen radan keskilinjaan tulee 10 metriä EV-alueen reunasta. Myös laittilarakennus jää alueen LR-alueelle kokonaisuudessaan.
- Liityntäpysäköintiä varten on osoitettu LP-4 ja LP-5 alueet, joista LP-4 alueella mahtuisi n. 30 autopaikkaa ja LP-5 alueelle hieman yli 40 autopaikkaa. 2021 on laadittu raideliikenneselvitys, jossa esitettiin, että vuoteen 2040 paikkoja olisi hyvä varata 70 autopaikkaa ja 50 pyöräpaikkaa. Pyöräpaikkojen ohjeellinen sijainti on esitetty pop-merkinnällä.
- Hetkellinen melutaso on otettu huomioon AL/s-4 korttelialueen kaavamääräyksessä.

9. Pirkanmaan liitto, 8.4.2020 annetun lausunnon pääsisältö

Pirkanmaan liitto on tutustunut Sastamalan Karkun asemaseudun asemakaavan ja asemakaavan muutoksen luonnosaineistoon. Pirkanmaan liitto näkee tärkeänä, että Karkun asemaseudun suunnittelussa on pohdittu aseman lähiympäristön kehittämiseen ja rakennetun kulttuuriympäristön säilyttämiseen liittyviä kysymyksiä. Alueen kiistattomien kulttuuriympäristöarvojen ja asemaseudun tiivistämistavoitteiden

yhteensovittaminen on haasteellinen suunnittelutehtävä. Pirkanmaan liitto katsoo, että asemakaavoitustyötä varten laadittu laadukas rakennetun ympäristön inventointi (Karkku, Asemaseudun rakennettu ympäristö / Heiskanen & Luoto Oy, 2019) toimii hyvänä lähtökohtana kaavasunnittelulle.

Pirkanmaan liitto toteaa, että rakennusinventoinnissa on tuotu esiin Harsun päärakennuksen eteläpuolella sijaitsevan vanhan kyläpellon merkitys kaava-alueen historiallisten näkymien ja rakennusten kannalta (s.31). Lisäksi selvityksessä on todettu, että alueen tunnistettujen kiintopisteiden ja keskeisten näkymien säilyminen tulisi turvata kaavoituksessa (s.32). Kuitenkin tarve asemaseudun rakenteen tiivistämiselle ja uudisrakentamiselle on ilmeinen, ja siksi vanhan peltoalueen osoittaminen rakentamiseen on perusteltua. Alueen suunnittelussa tulee kuitenkin ottaa huomioon maakuntakaavan RKY-alueita koskeva suunnittelumääräys, joka edellyttää että ”uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen.” Tästä syystä uuden asuinkorttelin rakennusten sijoitteluun ja massoitteeluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Korttelialueen rakentamisratkaisussa tulee huolellisesti tutkia vanhan kyläalueen perinteistä rakeisuutta ja näkymiä. Uudelle asuinkorttelialueelle sijoitetut, yhtiömuotoiset erillis- ja paritalorakennukset sopisivat luontevammin Karkun kylätaajaman ominaispiirteisiin, lähiöalueille tyypillisten pitkien rivitalorakennusten sijaan.

Pirkanmaan liitto katsoo, että asemakaavasunnittelua voidaan viedä eteenpäin huomioiden edellä esitetty ohjeistus.

Kaavanlaatijan vastine:

- Harsun eteläpuolisen pellon rakentamisesta on luovuttu uudessa kaavaluonnoksessa ja alueelle on osoitettu maltillista täydennysrakentamista, joka huomioi paremmin alueen kulttuuriympäristön arvot.

10.5.2019 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut lausunnot sekä kaavoittajan vastineet niihin:

1. Pirkanmaan maakuntamuseo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä koko kaavoitusprosessin ajan.

Lausunnot:

1. Pirkanmaan maakuntamuseo, 19.6.2019 annetun lausunnon pääsisältö

Pirkanmaan maakuntamuseolle on toimitettu otsikossa mainittu kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Hankkeen tavoitteena on saattaa asemakaava ajanmukaiseksi ja säilyttää kyläkuva rikkaana ja ajallisesti moninaisena. Kaavatyössä tutkitaan rakennusten, muinaismuistojen ja muiden kulttuurihistoriallisesti merkittävien kokonaisuuksien suojelua koskevien määräysten sisällyttämistä kaavaan sekä alueelle soveltuvan täydennysrakentamisen edellytyksiä. Lisäksi tutkitaan mahdollisuutta osoittaa asemakaavassa liityntäpysäköinnille alue rautatieaseman läheisyydestä.

Suunnittelualue sijaitsee alueella, johon liittyy merkittäviä valtakunnallisia maiseman ja rakennetun ympäristön arvoja (Karkku-Tyrvään maisema-alue ja RKY Karkun taajama), jotka tulee ottaa huomioon suunnitelmassa asianmukaisin suojelumerkinnöin.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan asemakaavan muutoksen vaikutusten arvioinnin tueksi laaditaan tarpeelliset selvitykset kuten rakennetun kulttuuriympäristön selvitys ja arkeologinen tarkkuusinventointi, mitä maakuntamuseo pitää perusteltuna ja tärkeänä. Vaikutuksia tulee arvioida myös maiseman osalta, mikä edellyttää maisemaa koskevan selvityksen tekemistä kaavan tarkkuus ja tavoitteet huomioon ottavalla tavalla. Mahdollisen rakentamisen sijoittumista ja määrää tulee sovittaa edellä mainittuihin arvoihin ja maiseman ominaispiirteisiin.

Suurella osalla kaava-aluetta tehtiin intensiivinen arkeologinen inventointi v. 1996, jolloin kartoitettiin erityisesti rautakautisia muinaisjäännöksiä. Lisäksi v. 2013 tehtiin koetutkimuksia kahden muinaisjäännöksen vieressä ja v. 2015 inventoitiin kaava-alueen koillisosassa maakuntakaavaan liittyen. Viimeksi mainitussa tutkimuksessa alueella käytetyistä menetelmistä ei kuitenkaan ole tietoa. Uudessa arkeologisessa inventoinnissa tulisi keskittyä alueisiin, joille on mahdollisesti tulossa uutta maankäyttöä, sekä

aikaisemmin tutkimattomiin tai heikosti tutkittuihin kaava-alueen osiin. On myös otettava huomioon, että historiallisen ajan muinaisjäännöksiä on systemaattisesti inventoitu vain vuodesta 2009 alkaen ja muita kulttuuriperintökohteita vasta viime vuosina.

Maakuntakaavan mukaan alue sijoittuu suurimmaksi osaksi arkeologisen perinnön ydinalueelle. Merkintään liittyy suunnittelumääräys: Alueella sijaitsevien muinaisjäännosalueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännosten lisäksi otettava huomioon muinaisjäännostien suo-ja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin. Tämänhetkisen tiedon mukaan kaava-alueella sijaitsee neljä kiinteää muinaisjäännostä: rautakautiset kalmistot Rautatie-alue 1 (mj-tunnus 912010052) ja Rautatiealue 2 (912010053), rautakautinen asuinpaikka Rauta-tiealue 3 (912010054) ja historiallisen ajan pajan paikka Harsu (mj-tunnus 1000007531). Tiedossa olevat muinaisjäännökset on mainittava OAS:issa sekä kaavaselostuksessa ja merkittävä kaavaan. Maakuntamuseo voi ottaa kantaa arkeologisiin kohderajauksiin, maankäyttömerkintöihin sekä mahdollisiin lisätutkimustarpeisiin inventointiraportin ja kaavaluonnoksen perusteella.

Kaavaluonnos selvitysaineistoinen pyydetään lähettämään Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.

Kaavanlaatijan vastine:

- Rakennetun ympäristön arvot on otettu suunnittelussa huomioon kaavamääräyksiin sekä suojelumerkinnöin. Suunnittelun tukena on käytetty Maa ja Vesi Oy:n vuonna 1995 laatimaa maisemaselvitystä, sillä suunnittelualaue ei ole maiseman kannalta oleellisesti muuttunut tänä aikana.
- Vuonna 2019 suoritetussa arkeologisessa tarkkuusinventoinnissa esitettiin alueelle kaksi "uutta" muinaisjäännostä. Muinaisjäännökset on merkitty asianmukaisesti kaavakarttaan.
- Tiedossa olevat muinaisjäännökset on mainittu OAS:issa, kaavaselostuksessa sekä merkitty yhdessä "uusien" muinaisjäännosten kanssa kaavakarttaan.
- Kaavaluonnos selvitysaineistoinen lähetetään Pirkanmaan maakuntamuseolle.

Kaavoitusarkkitehti Pinja Ahola

Sastamalan kaupunki - maankäyttö